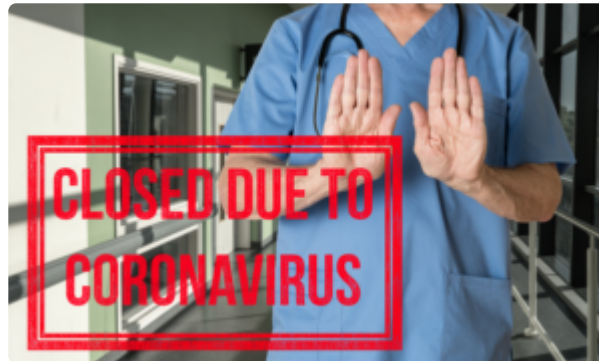

Stanovisko: Respirátory a zákazy návštěv v nemocnicích a v dalších zařízeních zdravotní péče

prolibertate.cz/2022/08/stanovisko-respiratory-a-zakazy-navstev-v-nemocnicich-a-v-dalsich-zarizenich-zdravotni-pece

Nemocnice ani jiné podobné instituce nemají právo ukládat pacientům, jejich doprovodu ani návštěvám žádné povinnosti nad rámec zákona nebo je na jejich právech jakkoli krátit. Tento přístup vyplývá přímo z čl. 2 a čl. 4 Listiny základních práv a svobod. Pokud orgány ochrany veřejného zdraví (KHS, ministerstvo) rezignovaly na uplatňování svých pravomocí, neznamená to, že jejich funkci jsou oprávněni převzít poskytovatelé zdravotních služeb. Zdá se, že přístup orgánů veřejného zdraví je záměrný a alibistický, neboť vytváří dojem, že v podmínkách ČR neplatí žádná protiepidemická opatření a současně spoléhají, že tato opatření budou uplatňovat až ředitelé nemocnic, kterým v tomto duchu zasílají svá „doporučení“. Takový alibismus je nepřijatelný. Na tom se shodujeme s řadou dalších právních expertů. Proto nabízíme pomoc veřejnosti i vedení nemocnic.

Obsah:

1. Nošení respirátorů v prostorách zdravotnických zařízení
2. Zákazy návštěv ve zdravotnických zařízeních
3. Co doporučujeme?

Respirátory v prostorách zdravotnických zařízení

V minulosti jsme zažili situace, kdy jsme povinně museli nasazovat respirátory při vstupu do zdravotnických zařízení. Tato povinnost se opírala o mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví.

V současnosti ale žádné podobné mimořádné opatření neplatí.

Poskytování zdravotní péče upravuje zejména zákon o zdravotních službách. Z něho jednoznačně vyplývá, že pacient má právo na poskytnutí zdravotních služeb na náležité odborné úrovni a tomuto právu pacienta odpovídá i povinnost poskytovatele zdravotních služeb tyto zdravotní služby pacientovi na náležité odborné úrovni poskytnout.

Důvody pro možné odmítnutí přijetí pacienta do péče a pro neposkytnutí zdravotní služby jsou taxativně (úplně) vyjmenovány v ustanovení § 48 odst. 1 zákona o zdravotních službách. Nenasazení ochranného prostředku dýchacích cest pacienta mezi takové zákonné důvody v žádném případě nepatří. Neposkytnutí zdravotní péče pacientovi z důvodu, že nemá nasazen ochranný prostředek dýchacích cest je tedy v příkrém rozporu se zákonem o zdravotních službách. Povinnost nosit respirátor nemůže provozovatel zdravotnického zařízení uložit ani vnitřním řádem. Chybí mu k tomu totiž opora v zákoně.

Podobně nemůže poskytovatel zdravotních služeb ukládat povinnosti návštěvám pacientů či klientů nebo jejich doprovodům.

Podrobné zdůvodnění najdete v [právním stanovisku JUDr. Vladany Vališové, LL.M.](#)

Jak se bránit?

Je samozřejmé, že v okamžiku, kdy člověk potřebuje zdravotní péči pro sebe nebo pro své dítě, jeho schopnost bránit se i nezákonnému nátlaku je omezena. Pokud i přesto v takové situaci odmítnete nasazení respirátoru, trvejte na poskytnutí zdravotní služby, neboť pro její odmítnutí neexistuje zákonný důvod.

Na postup poskytovatele zdravotních služeb následně můžete:

- podat stížnost můžete podat stížnost k samotnému poskytovateli zdravotní péče, který je povinen ji vyřídit ve lhůtě 30 dnů (§ 93 a násl. zákona o zdravotních službách) – vzor stížnosti poskytovateli zdravotních služeb najdete zde
- nebudete-li souhlasit s vyřízením stížnosti, můžete podat stejnou stížnost proti poskytovateli ke krajskému úřadu
- pokud nebudete souhlasit s vyřízením stížnosti, můžete také podat podnět k prošetření postupu poskytovatele u své zdravotní pojišťovny – vzor podání zdravotní pojišťovně najdete zde
- v neposlední řadě lze podat ke krajskému úřadu podnět k zahájení řízení o přestupku, kterého se mohl poskytovatel zdravotních služeb svým jednáním dopustit – vzor podnětu k prošetření přestupku najdete zde

Ke všem těmto podáním doporučujeme přiložit:

- odborné právní stanovisko JUDr. Vladany Vališové, LL.M.
- odborné stanovisko Sdružení mikrobiologů, imunologů a statistiků o neúčinnosti a nežádoucích účincích respirátorů

Nátlak ze strany konkrétních zaměstnanců poskytovatele zdravotních služeb na splnění nezákonné povinnosti, využívajících toho, že zdravotní službu nutně potřebujete, by mohl dokonce naplňovat skutkovou podstatu trestného činu útisku dle § 177 trestního zákoníku. Vzhledem ke krátké době, po kterou jsou tato nová pravidla poskytovateli zdravotních služeb uplatňována, zatím nevidujeme dostatek zkušeností s přístupem Policie ČR v obdobných situacích, přesto máte možnost podnět k prošetření jednání konkrétních osob podat.

Z dlouhodobého hlediska je v takové situaci možné, pokud si respirátor z důvodu nátlaku nasadíte a budete schopni následně prokázat (svědecky, nahrávkou či jinak), že jste k tomu byli donuceni, podat proti poskytovateli zdravotních služeb žalobu o ochranu

osobnosti a žádat omluvu, případně i nemajetkovou újmu (náhradu za porušení Vašeho práva na zachování lidské důstojnosti). Výši nemajetkové újmy může ovlivnit i Váš aktuální či dlouhodobý zdravotní stav (zejména trpíte-li např. onemocněním, které Vám v nošení respirátorů brání či překáží, jako jsou kožní onemocnění, poruchy dýchání apod.).

Co hrozí těm, kdo odmítnou zdravotní péči poskytnout?

V případě, že poskytovatel zdravotních služeb odmítne bez zákonného důvodu přijmout pacienta do péče (např. proto, že nemá nasazený ochranný prostředek dýchacích cest), může se dopustit přestupku dle ustanovení § 117 odst. 3 písm. a) zákona o zdravotních službách a za to mu může být udělena **pokuta až do výše 300.000 Kč**.

V případě, že by mělo shora popsané protiprávní jednání závažnější následek, zejména zhoršení zdravotního stavu pacienta, nelze vyloučit ani trestní odpovědnost např. pro spáchání trestných činů usmrcení z nedbalosti (§ 143 trestního zákoníku), těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 147 TZ), ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 148 TZ) nebo neposkytnutí pomoci (§ 150 TZ).

Zákazy návštěv ve zdravotnickém zařízení

Každý pacient zdravotnického zařízení má zákonem zaručené právo na návštěvy. Toto právo vyplývá zejména z § 28 odst. 3 písm. i) zákona o zdravotních službách. Toto právo lze omezit pouze v případě, že to vyžaduje zdravotní stav pacienta nebo ochrana práv ostatních pacientů. Zakázat návštěvu lze pak např. osobě, která je agresivní nebo svým chováním přímo ohrožuje bezpečnost ostatních pacientů. Vnitřní řád může stanovit podmínky realizace tohoto práva (např. denní dobu návštěv, maximální počet návštěvníků apod.) s ohledem na provozní schopnosti zařízení.

Provozovatel zdravotnického zařízení v žádném případě nemůže právo návštěv zcela vyloučit, a to ani vnitřním řádem, aniž by takový postup odůvodnil konkrétními a bezprostředně hrozícími riziky opřenými o některý ze shora uvedených důvodů (stav pacienta či ochrana práv ostatních pacientů). **Zejména je zcela nepřijatelné zakázat návštěvy z jakýchkoliv preventivních důvodů.**

Zákaz návštěv, zejména v léčebnách dlouhodobě nemocných a v dalších zdravotnických zařízeních pro seniory, je jeden z nejdrastičtějších zásahů. Zásadně ovlivňuje jejich psychiku, a tím i jejich celkový zdravotní stav a prognózu jeho vývoje.

Jak se bránit?

- můžete podat stížnost k poskytovateli zdravotních služeb, který je povinen o ní rozhodnout do 30 dnů – [vzor stížnosti poskytovateli najdete zde](#)
- nebudete-li souhlasit s vyřízením stížnosti, můžete podat stejnou stížnost proti poskytovateli ke krajskému úřadu
- můžete požadovat i změnu zdravotnického zařízení, je-li to s ohledem na stav pacienta možné
- můžete podat žádost o přezkum kvality poskytované péče u své zdravotní pojišťovny, se kterou má poskytovatel uzavřenu smlouvu – [vzor podnětu ke zdravotní pojišťovně naleznete zde](#)
- můžete podat podnět k zahájení řízení o přestupku, kterého se mohl poskytovatel zdravotních služeb dopustit – [vzor podnětu k zahájení řízení o přestupku naleznete zde](#)

Ke všem těmto podáním doporučujeme přiložit:

Pacient, jemuž je právo na návštěvu odepřeno, může také podat žalobu o ochranu osobnosti a žádat omluvu, případně i nemajetkovou újmu (náhradu za porušení svého práva na zachování lidské důstojnosti). Dojde-li v důsledku odmítnutí návštěvy k závažnějšímu poškození zdraví pacienta, nelze vyloučit i trestněprávní odpovědnost.

Co hrozí těm, kdo odmítli umožnit pacientům návštěvy?

Neumožní-li provozovatel zdravotních služeb pacientovi přijímat návštěvy, hrozí mu podle ustanovení § 117 odst. 1 písm. j) zákona o zdravotních službách pokuta až do 100.000 Kč.

V případě, že by mělo shora popsané protiprávní jednání závažnější následek, zejména zhoršení zdravotního stavu pacienta, nelze vyloučit ani trestní odpovědnost např. pro spáchání trestných činů usmrcení z nedbalosti (§ 143 trestního zákoníku), těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 147 TZ), ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 148 TZ) nebo neposkytnutí pomoci (§ 150 TZ). V tomto případě však může být pro orgány činné v trestním řízení složité doložit příčinnou souvislost mezi odepřením návštěvy a závažným následkem.

Závěr

DŮRAZNĚ UPOZORŇUJEME, ŽE PRÁVO DÍTĚTE NA NEPŘETRŽITOU PŘÍTOMNOST SVÉHO RODIČE POŽÍVÁ ZVLÁŠTNÍ OCHRANY – NEJEDNÁ SE O NÁVŠTĚVU!

Stanovisko k tomuto tématu zveřejníme již brzy.

Se shora uvedeným stanoviskem jsme seznámili téměř tisíc zdravotnických zařízení a pracovníků poskytujících zdravotní služby. Nabídli jsme jim připravenost naše právní závěry upřesnit, pomoci při nastavení účinných, smysluplných a právně konformních protiepidemických opatření.

Na současnou situaci upozorníme i hejtmany, krajské hygienické stanice a Ministerstvo zdravotnictví, neboť jsme přesvědčeni, že delegovat pravomoci orgánů ochrany veřejného zdraví na ředitele nemocnic je právně nepřijatelné. Jen hygienické stanice a MZ jsou orgány ochrany veřejného zdraví, a mohou tak, v mezích zákona, zasahovat do našich práv a svobod v souvislosti s probíhající či reálně hrozící epidemií onemocnění, které je natolik závažné, že může ve značném rozsahu ohrožovat životy a zdraví lidí. A každý takový zásah musí být schopny jasně a věrohodně odůvodnit a prokázat.

Váš žádáme, abyste v každé situaci postupovali uvážně. Pokud ale nabudete dojem, že do Vašeho práva bylo zasaženo neoprávněně, máte právo se bránit. V takovém případě oceníme, budete-li nás informovat o vývoji.

V tuto chvíli jde o pacienty nemocnic . V září ale může jít o naše děti ve školách.